

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd.

1992-93

nr 41

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om tillämpning av den nya rikslagen om moderskapsunderstöd, dock så att vissa avvikelser från bestämmelserna görs i landskapet.

Förslaget innebär att den överföring av verkställigheten av moderskapsunderstödet till folkpensionsanstalten som genomförs i riket inte genomförs i landskapet. I lagen föreslås även en uttrycklig bestämmelse om att landskapsstyrelsen beslutar om storleken på understödet samt att understödet skall betalas av landskapet medel.

MOTIVERING

1. Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 18 § 12 punkten självstyrelselagen har landskapet från och med den 1 januari 1993 behörighet att lagstifta om moderskapsunderstöd.

2. Gällande bestämmelser

Eftersom landskapet saknade egen lagstiftning på området då lagstiftningsbehörigheten övergick på landskapet med stöd av den nya självstyrelselagen, tillämpas gällande riksbestämmelser fortsättningsvis även i landskapet med stöd av 71 § självstyrelselagen. Dessa bestämmelser ingår i lagen och förordningen om moderskapsunderstöd (FFS 424/41 och 58/77).

Enligt gällande bestämmelser är havande kvinnor som är varaktigt bosatta i Finland berättigade till moderskapsunderstöd under förutsättning att modern före utgången av den fjärde månaden av havandeskapet genomgår en hälsoundersökning och att havandeskapet varat minst 180 dagar. Stödet skall sökas före nedkomsten och utbetalas före nedkomsten eller snarast möjligt efter denna. Understödet, vars belopp fastställs av statsrådet, beviljas antingen i form av en moderskapsförpackning eller i pengar. Beloppet uppgår för närvarande till 760 mark per barn. Understödet utbetalas av statsmedel, i landskapet av landskapets medel, och är inte skattepliktig inkomst.

3. Ny rikslag

3.1. Innehåll

Den 1 januari 1994 träder en ny lag om moderskapsunderstöd i kraft i riket (FFS 477/93). Genom lagen upphävs den gällande lagen och förordningen om moderskapsunderstöd.

Den huvudsakliga ändringen i den nya lagen i jämförelse med gällande bestämmelser är att folkpensionsanstalten skall handha all verkställighet av moderskapsunderstödet. Överföringen av verkställigheten från kommunerna är en del av en större reform som syftar till att förenkla basutkomstsystemet genom principen om "en enda lucka". Som en del av reformen har man i riket redan överfört hemvårdsstödet och barnbidraget. Under 1994 kommer troligen även bostadbidraget, militärunderstödet, underhållsstödet och studiestödet att överföras. I landskapet har verkställigheten av barnbidraget överförts medan verkställigheten av hemvårdsstödet

kvarstår hos kommunerna. Landskapsstyrelsen föreslår i en framställning till lagtinget (LSF /1992-93) att även bostadsbidraget skall kvarstå hos kommunerna.

Enligt den nya lagen förkortas tiden för ett havandeskap som berättigar till moderskapsunderstöd från 180 dagar till 154 dagar. I övrigt innebär den nya lagen tekniska justeringar av gällande bestämmelser.

3.2. Tillämplighet i landskapet

Den nuvarande rikslagen skall tillämpas i landskapet till dess att lagtinget upphäver den trots att en ny lag träder i kraft i riket. Då lagtinget upphävt den nuvarande lagen kan lagtinget anta den nya rikslagen som en blankettlag.

4. Landskapsstyrelsens förslag

4.1. Överväganden

Landskapet har följande möjligheter då den nya rikslagen träder i kraft:

1) Inga åtgärder vidtas	2) Den nya rikslagen antas genom blankettlag		3) En landskapslag om moderskapsunderstöd antas
Gällande rikslag tillämpas fortsättningsvis	a) Överenskommelse ^F om verkställigheten	b) _____	↓
↓	↓	↓	↓
Kommunerna sköter verkställigheten	FPA sköter verkställigheten	Kommunerna sköter verkställigheten	Kommunerna sköter verkställigheten

Landskapsstyrelsen anser att det är mer ändamålsenligt att kommunerna sköter verkställigheten av moderskapsunderstödet än att verkställigheten sköts centralt. Utbetalningen av moderskapsunderstödet föregås inte av någon egentlig prövning men av den första kontakten mellan de blivande föräldrarna och kommunen. Vid denna, för båda parter ofta positiva, kontakt kan kommunen informera och föräldrarna fråga om de stöd och tjänster kommunen erbjuder. Kontakten underlättar även kommunens planeringen av dagvården och beräkning av hemvårdsstöden.

Landskapsstyrelsen anser att moderskapsbidraget beloppsmässigt skall vara lika i hela landskapet men anser att en möjlighet att avvika från det i riket fastställda beloppet behövs. I övrigt anser landskapsstyrelsen inte att det finns något behov att avvika från

de allmänna principer för moderskapsunderstödet som i dag tillämpas i landskapet och i riket och som även i huvudsak oförändrade ingår i den nya rikslagen.

Moderskapsunderstödet bör fortsättningsvis utgå av landskapets medel, dock så att kommunerna betalar ut stödet och sedan kalendersårsvis ansöker om ersättning av landskapet.

4.2. Förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapet genom en blankettlag antar den nya rikslagen samt att ändringar i lagen skall tillämpas i landskapet utan särskilda lagstiftningsåtgärder från landskapets sida. I landskapslagen föreslås uttryckligen angivet att moderskapsunderstödet skall betalas av landskapet medel för kvinnor som är bosatta i landskapet.

Avvikande från rikslagen föreslås dels att verkställigheten av understödet kvarstår i kommunal regi i landskapet samt att landskapsstyrelsen fastställer moderskapsunderstödet storlek och beslutar om moderskapsförpackningens innehåll.

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som rikslagen den 1 januari 1994.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Allmänt

Lagen om moderskapsunderstöd av den 28 maj 1993 (FFS 477/92), med undantag av 5, 11, 12 och 13 §§, samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen skall tillämpas i landskapet Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar i den i 1 mom. avsedda lagen gäller i landskapet från det att de trätt i kraft i riket.

2 §

Verkställighet

De uppgifter som enligt lagen om moderskapsunderstöd ankommer på folkpensionsanstalten ankommer i landskapet på kommunerna.

3 §

Finansiering

För en kvinna som är berättigad till moderskapsunderstöd och bosatt i landskapet betalas moderskapsunderstöd av landskapets medel.

Understödet utbetalas av kommunerna som kalenderårsvis erhåller ersättning av landskapet för de utbetalade medlen. Ersättningen skall sökas senast den 30 april.

4 §

Understödet innehåll

Landskapsstyrelsen beslutar om moderskapsförpackningens innehåll och fastställer den beloppsmässiga storleken på moderskapsunderstödet.

5 §

Ändringssökande

Beslut som fattas av en kommunal myndighet skall överklagas hos landskapsstyrelsen.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

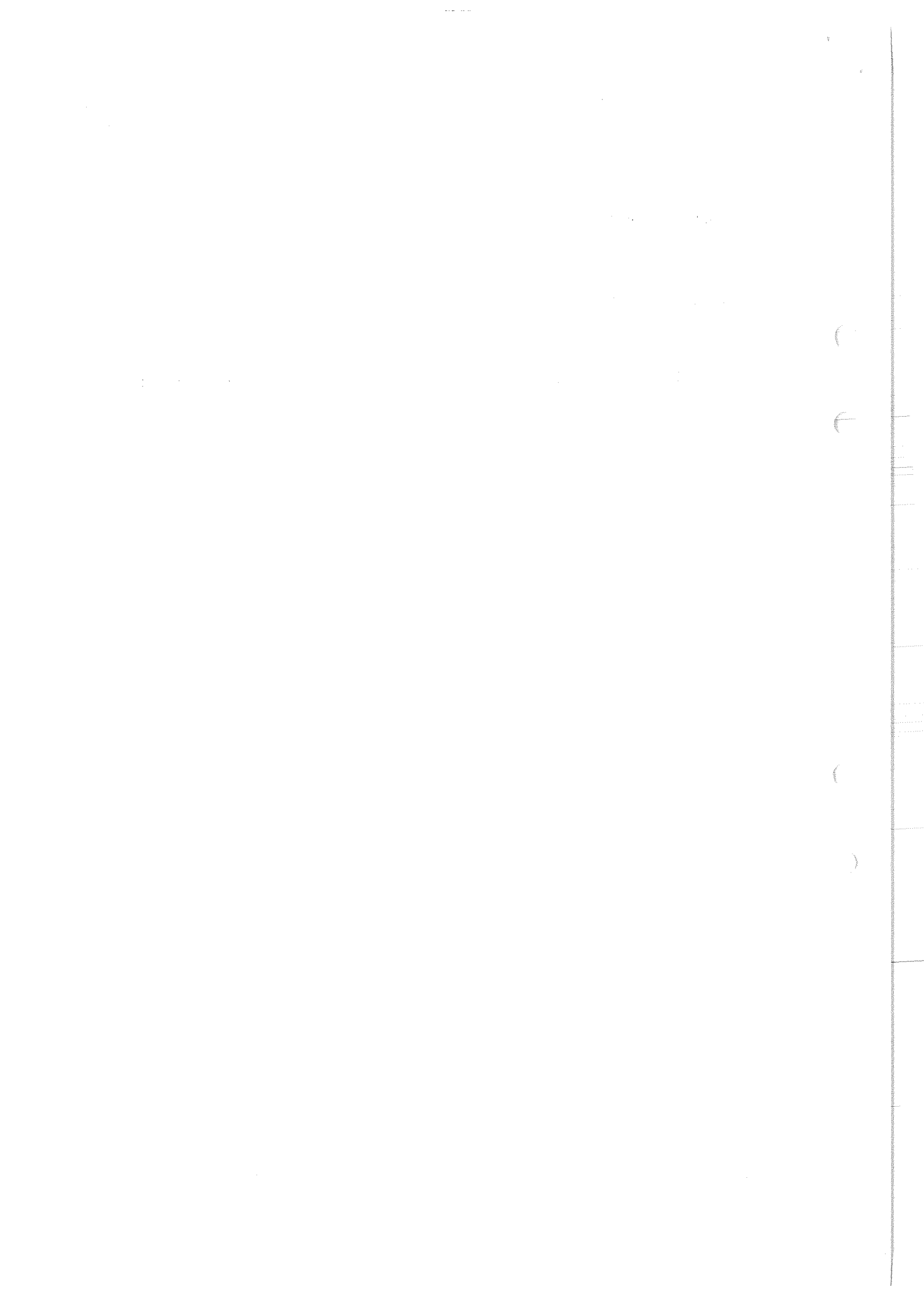
Mariehamn den 8 september 1993

V ic e l a n t r å d

Harriet Lindeman

Lagberedningssekreterare

Lotta Wickström-Johansson

Nr 477

Lag om moderskapsunderstöd

Given i Helsingfors den 28 maj 1993

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

För att främja moderns och barnets hälsa och välbefinnande betalas till kvinnor som är bosatta i Finland enligt denna lag moderskapsunderstöd av statsmedel. Lagen tillämpas dock inte på personer som hör till en främmande stats beskickning, handelsrepresentation eller konsulat eller på deras tjänstepersonal, till den del det är fråga om utländska medborgare.

En kvinna och hennes minderåriga barn anses också vara bosatta i Finland, om de är finska medborgare och kvinnan tjänstgör vid finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, en därtill ansluten specialorganisation eller en därmed jämförbar annan internationell organisation eller är i personlig tjänst hos någon som är verksam i sådana uppgifter eller tjänstgör ombord på ett finskt fartyg eller studerar vid högskola eller annan läroanstalt. Rätt till understöd föreligger också om orsaken till vistelsen utomlands är ordinarie tjänstgöring med karaktär av huvudsyssla i ett sådant finskt samfund eller en sådan annan sammanlutning, stiftelse eller anstalt som har hemort i Finland.

2 §

Rätt till understöd

Berättigad till moderskapsunderstöd är en kvinna vars havandeskap har varat minst 154 dagar. En förutsättning för erhållande av understödet är dessutom att kvinnan före utgången av den fjärde månaden av havandeskapet har genomgått hälsoundersökning på en hälsovårdscentral eller en läkares mottagning. Folkpensionsanstalten kan dock av särskilda skäl, efter att vid behov ha hört det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/82), bevilja understöd trots underlåtelse att genomgå hälsoundersökning.

Avlider en till understöd berättigad kvinna innan understödet har betalats ut, skall understödet betalas för vården av barnet.

3 §

Understöd till adoptivföräldrar och adoptanter

Utan hinder av 1 § 1 mom., 2 § och 8 § 2 mom. är också en adoptivförälder eller adoptant med hemort i Finland berättigad till moderskapsunderstöd av statsmedel, då ett barn som inte fyllt ett år har placerats hos adoptanten på det sätt som avses i adoptionslagen (153/85). Vid internationell adoption för-

utsätter erhållande av moderskapsunderstöd dessutom, med undantag av adoption mellan medborgare i de nordiska länderna, att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av nämnden för adoptionsärenden som avses i 25 § 1 mom. adoptionslagen.

En adoptivförälder eller adoptant som önskar få moderskapsunderstöd skall ansöka om det innan barnet fyller ett år.

4 §

Verkställighet

Folkpensionsanstalten sköter uppgifterna enligt denna lag.

Om inte något annat stadgas i denna lag tillämpas vid verkställigheten av lagen i tillämpliga delar vad sjukförsäkringslagen (364/63) stadgar om verkställigheten av moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning.

5 §

Finansiering. Förskottsbetalning

De direkta kostnaderna för moderskapsunderstödet och tillhandahållandet av det ersätts inom ramen för ett anslag som reserveras för ändamålet i den årliga statsbudgeten.

Folkpensionsanstalten skall senast den 20 varje månad meddela staten det belopp som enligt folkpensionsanstaltens uppskattning behövs för betalning av moderskapsunderstöden för följande månad. Staten skall månatligen i förskott betala detta belopp till folkpensionsanstalten den nästsista bankdagen i den månad som föregår betalningsmånaden. Senast den 20 i månaden efter den månad då moderskapsunderstöden har betalats skall folkpensionsanstalten meddela staten det sammanlagda beloppet av de moderskapsunderstöd som betalades månaden innan. Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de moderskapsunderstöd som betalats under en kalendermånad och förskottet för samma månad beaktas när förskottet för den andra månaden efter betalningsmånaden bestäms.

6 §

Verksamhetsutgifter

Andra än i 5 § avsedda verksamhetsutgifter som den allmänna verkställigheten av denna

lag orsakar räknas som verksamhetsutgifter för folkpensionsanstalten.

7 §

Moderskapsunderstöd. Beslut om moderskapsförpackningen

Moderskapsunderstödet uträttas för varje barn enligt understödstagarens anmälan aningen i form av en moderskapsförpackning eller i pengar.

Statsrådet fastställer moderskapsunderstödet storlek.

Folkpensionsanstalten bestämmer med hänsyn till understödstagarens och det nyfödda barnets behov om innehållet i moderskapsförpackningen.

8 §

Ansökan. Utgivande av understödet

Moderskapsunderstöd söks hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå.

Understödet skall sökas senast två månader före den beräknade nedkomsten. Understödet kan dock beviljas fastän det inte har sökts inom den stadgade tiden, om det trots förseeningen vore oskäligt att avslå ansökan.

Moderskapsunderstödet utges före nedkomsten eller snarast möjligt därefter.

9 §

Utgivningssätt. Förlust av understödet

I pengar betalas moderskapsunderstödet in på det konto i ett penninginstitut i Finland som den som är berättigad till understödet meddelar. På begäran av den understödsberättigade kan understödet dock även betalas på något annat sätt.

Moderskapsförpackningen levereras per post eller på något annat sätt som folkpensionsanstalten bestämmer enligt den adress i Finland som den som är berättigad till understöd meddelar.

Mottagaren går miste om ett understöd som inte har lyfts eller mottagits inom sex kalendermånader från utgången av den kalendermånad under vilken det har kunnat lyftas, om det inte av särskilda skäl anses skäligt att besluta något annat.

10 §

Återkrav

Om moderskapsunderstöd har utgivits utan

grund skall det återkrävas. Ett understöd som utgivits i form av en moderskapsförpackning återkrävs till samma belopp som det understöd i pengar som betalades vid den tidpunkt då understödet söktes. Ett moderskapsunderstöd kan dock inte återkrävas, om det utgivits tidigare än fem år före det orsaken till utgivandet utan grund kom fram.

Återkrav kan frångås helt eller delvis, om detta anses skäligt och om det att understödet utträttades utan grund inte berodde på svikligt förfarande av understödstagaren eller dennes företrädare.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas såsom en dom med laga kraft.

11 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut får söka ändring i det hos socialförsäkringsnämnden och den som är missnöjd med socialförsäkringsnämndens beslut hos prövningsnämnden. Om socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Besvärsskriften skall lämnas in till folkpensionsanstaltens lokalbyrå senast den 30 dagen efter den dag då den som söker ändring har fått del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens beslut skall trots ändringssökande följas till dess saken har avgjorts genom ett beslut med laga kraft.

12 §

Självrättelse

Folkpensionsanstalten skall behandla besvären som rättelseärenden. Om folkpensionsanstalten till alla delar godkänner kraven i de besvär som har anförts hos anstalten, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i detta beslut får sökas på det sätt som stadgas i 11 §. Om folkpensionsanstalten inte kan rätta ett överklagat beslut på det sätt som anges i 1 mom. skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång för behandling tillstålla den behöriga besvärinstansen besvärsskriften och sitt utlåtande.

Avvikelser från den tid som anges i 2 mom. kan göras, om inhämtandet av tilläggsutredning som behövs på grund av besvären det kräver. Den som söker ändring skall härvid

utan dröjsmål underrättas om inhämtandet av tilläggsutredningen. Besvärsskriften skall dock alltid lämnas in till den behöriga besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

13 §

Rättelse och undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som folkpensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag baserar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt skall folkpensionsanstalten, efter att ha berett sökanden tillfälle att bli hörd, rätta beslutet.

Om ett lagakraftvunnet beslut som socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden har meddelat med stöd av denna lag är felaktigt på det sätt som avses i 1 mom. skall socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden, efter att ha berett sökanden tillfälle att bli hörd, på motsvarande sätt undanröja det lagakraftvunna beslutet och ta upp ärendet till ny behandling eller förordna att det skall tas upp till ny behandling.

14 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om moderskapsunderstöd är skyldig att meddela folkpensionsanstaltens lokalbyrå de uppgifter som behövs för beviljande av understödet, så som folkpensionsanstalten bestämmer.

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfunds myndigheter samt sjukhus och andra vårdinrättningar är skyldiga att avgiftsfritt lämna folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag uppgifter som de förfogar över och som behövs för avgörande av ärenden som gäller moderskapsunderstöd.

Folkpensionsanstalten har när den avgör ärenden enligt denna lag rätt att också använda uppgifter som den erhållit för avgörande av andra förmåner som den har hand om.

15 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Moderskapsunderstöd får inte utmätas eller indrivnas som ersättning för kostnader för socialservice enligt socialvårdslagen.

Ett avtal som avser att överföra en rättighet enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

16 §

Tystnadsplikt

De som handhar uppgifter enligt denna lag får inte utan tillstånd av den som saken gäller för en utomstående röja en enskilds eller en familjs hemlighet, som de på grundval av sin ställning eller uppgift har fått veta.

Det som stadgas i 1 mom. hindrar inte att saken delges den som enligt lag har rätt att få vetskap om saken.

17 §

Brott mot tystnadsplikten

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 16 § skall för *brott mot tystnadsplikten i fråga om moderskapsunderstöd* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för en gärning som anges i 1 mom., om inte sakägaren har anmält gärningen till åtal.

18 §

Avvikelse från lagen

Avvikelse från denna lag får göras med stöd av ett internationellt avtal som binder Finland.

19 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Genom denna lag upphävs lagen den 13 juni 1941 om moderskapsunderstöd (424/41) med senare ändringar.

Om det i en lag, en förordning eller ett beslut som har givits eller utfärdats innan denna lag trädde i kraft hänvisas till lagen om moderskapsunderstöd, som upphävs enligt 2 mom., skall hänvisningen i tillämpliga delar anses avse motsvarande stadgande i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

21 §

Övergångsstadganden

Folkpensionsanstalten avgör räknat från den 1 januari 1994 alla moderskapsunderstödsärenden enligt denna lag, om inte något annat stadgas i denna lag. Ett moderskapsunderstödsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet avgörs dock av det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen i enlighet med den lag som nämns i 20 § 2 mom.

Innan denna lag träder i kraft skall kommunen och forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården till folkpensionsanstalten lämna de behövliga uppgifter om moderskapsunderstödet som de förfogar över.

22 §

Ersättning för understöd som betalats av kommunens medel

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården avgör i fråga om kalenderåret 1993 i enlighet med den lag som nämns i 20 § 2 mom. en ansökan, som kommunen med stöd av 10 § 2 mom. i den nämnda lagen senast den 30 april 1994 har gjort angående understöd som har betalats av kommunens medel, och betalar ut den ersättning som avses i lagrummet. Ersättningen skall betalas under kalenderåret 1994.

Ansökan om och redovisning för understödsbelopp som av statsmedel i förskott har betalats till kommunen skall uppgöras på en blankett som överensstämmer med ett av social- och hälsovårdsministeriet fastställt formulär.

23 §

Vissa åtgärder under övergångsperioden

Folkpensionsanstalten har rätt att besluta om användningen av de moderskapsförpackningar som staten och kommunerna förfogar över när denna lag träder i kraft.

Folkpensionsanstalten kan innan denna lag träder i kraft förbereda 1994 års anskaffningar för den i 7 § 1 mom. nämnda moderskapsförpackningen och ingå avtal som gäller dessa anskaffningar.

Utän hinder av 5 § skall staten, på basis av en uppskattning som folkpensionsanstalten

framlägger senast den 20 december 1993, den nästsista bankdagen år 1993 till folkpensionsanstalten i förskott betala det belopp som

behövs för betalningen av moderskapsförpackningarna för januari 1994.

Helsingfors den 28 maj 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Toimi Kankaanniemi*

